

ДО:

Г- жа ЦЕЦКА ЦАЧЕВА, Председател на Народно събрание на РБ

Г-н ТОТЮ МЛАДЕНОВ, Министър на труда и социалната политика

Г-н д-р СТЕФАН КОНСТАНТИНОВ, Министър на здравеопазването на РБ

Г-жа ИСКРА ФИДОСОВА, Председател на Комисия по правни въпроси

Г-н ДРАГОМИР ВЕЛКОВ СТОЙНЕВ, Председател на Комисия по труда и социалната политика

Г- жа ДЕСИСЛАВА ВЪЛЧЕВА АТАНАСОВА, Председател на Комисия по здравеопазване

Г-н ОГНЯН СТОИЧКОВ ЯНАКИЕВ, Председател на Комисия по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта

Г-н ЛЮБЕН ПЕТРОВ ТАТАРСКИ, Председател на Комисия по регионална политика и местно самоуправление

Г-н ЙОРДАН БАКАЛОВ, Председател на Комисия по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите

ПАРЛАМЕНТАРНО ПРЕДСТАВЕНИТЕ ПАРТИИ

БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ

Копие до:

Г-н ГЕОРГИ ПЪРВАНОВ, Президент на Република България

Г-н БОЙКО БОРИСОВ, Министър-Председател на Република България

СТАНОВИЩЕ

във връзка с внесените законопроекта от Калина Венелинова Крумова на
29.07.2011 г.

за легализиране на заместващото (сурогатно) майчинство

Законопроект за изменение и допълнение на Семейния кодекс, № 154-01-84,

**Законопроект за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация,
№ 154-01-85**

**Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социалното осигуряване,
№ 154-01-86**

Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса на труда, № 154-01-87,

Законопроект за изменение и допълнение на Закона за здравето № 154-01-88

Уважаеми дами и господа народни представители,

За пореден път дефиницията за семейство е поставена пред изпитание. Изключително сме притеснени от целенасочените усилия заместващото майчинство да бъде официално подкрепено със закон - дейност, която в момента се счита за криминално деяние според Чл. 182а от Наказателния кодекс, както и от Наредба №28 от 20.06.2007 г. за дейности по асистирана репродукция. При заместващото майчинство се сключва договор, според който две страни се договарят помежду си едната да зачене и износи детето, като предварително е договорено то да бъде предадено на другата страна след раждането. Сурогатното майчинство попада под ударите на закона в редица страни като Австрия, Норвегия, Швеция, Франция, Унгария, Италия, Швейцария, Германия, а така също Канада, щатите Мичигън и Невада и др.

Считаме за наш обществен дълг да ви информираме за опасностите, които крие легализирането на сурогатното майчинство и искрено вярваме, че България няма да влезе в позорния списък със страните, узаконили тази практика:

1. Легализацията на асистираната репродукция ще съдейства за прекъсване на естествената връзка между износващата жена и детето при заместващото майчинство. Тази връзка е изключително силна и се получава единствено в периода на бременността и раждането;

2. Заместващото майчинство разделя майчинството на биологично, генетично и социално. То поставя желанието на приемащата двойка над **правата на детето и заместващата майка.**

- Правата на жените:

Когато се отрича, че заместващата майка е майка на детето, то се разглежда като резултат от нейния труд. Заместващото майчинство включва заплащане на майката, която износва плода срещу извършената услуга. Подобен вид бизнес-отношения могат да доведат до изключително вредни злоупотреби и експлоатация на определена социално слаба група хора, която ще бъде привлечена от възможността за лесно и бързо спечелени пари. Не се изключва възможността жени да бъдат принуждавани от останалите членове на семейството си да осигуряват доход, предоставяйки "под наем" утробите си. Изследванията на международната практика на заместващо майчинство показва, че страните от третия свят и развиващите се страни, обикновено са дестинации за западни семейства, които търсят по-евтина услуга за сдобиване с деца, без вероятно да знаят, че заместващата майка в такава страна ще вземе само 25% от цената на сделката, водена от съответната клиника, докато заместваща майка в някоя западна страна би взела до 75% от цената. Дори и проблема на безплодие да се преодолее, заместващото майчинство е уронващо авторитета на жените и увреждащо тяхното физическо и психическо здраве. Безспорно е, че въпреки заплащането, заместващите майки са дълбоко емоционално афектирани от факта, че ще трябва да дарят дете, което са износили, и с което са били свързани за 9 месеца. Често се казва, че заместващата майка трябва да получи пари, свързани с бременността и раждането, пропуснати доходи от работа, изгубено време и психологическия стрес. Всичко това се калкулира трудно и може да възникнат проблеми, които да повлияят на договора.

В предложените промени в Семейния кодекс **се предлага заплащане на разумни разноски,** което не слага ясни граници и дава възможност за злоупотреби и корупция.

- Правата на децата и разбирането за семейство:

Заместващото майчинство снишава разбирането за репродуциране до договорни бизнес отношения. По този начин на практика се нарушават и правата на детето да бъде заченато от акт на любов между генетичните му родители и да бъде износено от генетичната му майка. И детето, и заместващата майка са третирани като биологична стока, за която се заплаща. Детето като човешко същество не може да бъде предмет на сделка - член 9 от Постановления на Декларацията за правата на детето гласи: *"Под никаква форма то не може да бъде предмет на търговия."* За забраната на "комерсиалното" сурогатно майчинство се говори и в Брюкселската декларация на Световната медицинска асоциация (1985 г.). Съгласно Член 6 от Постановления на Декларацията за правата на детето: *"...малко дете не може да бъде отделено от неговата майка."* **Договорът при заместващото майчинство предвижда такова отделяне и това потъпква сериозно естествените права на децата.** Допусне ли се компромис в тази сфера, лесно би могло да се стигне до крайност и относно самото понятие и разбиране за "семейство". Не случайно някои наричат заместващото майчинство „троянския кон за семейството”.

При диагностициране на увреждане или болест на детето могат да възникнат сериозни проблеми. Приемашите родители може да пожелаят аборт и да заставят замящата майка да го направи, независимо от нейните морални убеждения;

4. Има психологически и физиологически здравни рискове. Методът на асистирана репродукция носи значителни рискове за детето и замящата майка. Не е ясно как замящата майка ще реагира при отнемането на детето и какви ще бъдат психологическите последици върху нея.

Призоваваме ви да вземете гореописаните факти предвид и да гласувате против предложените поправки .

С уважение:

Стоян Георгиев,
семеен терапевт и председател на “Асоциация общество и ценности”

Адв. Диана Радославова,
Фондация „Център за правна помощ – Глас в България

28.09.2011г, София

Адрес за контакти: АСОЦИАЦИЯ ОБЩЕСТВО И ЦЕННОСТИ
Бул. „Владимир Вазов”, бл.169, ап.3, София 1510

Изх. Номер/ 012/27/09/11/